

RAFTO

Prisbegrunnelse 23.09.2021 kl 10.00 (cest)

Raftoprisen 2021: Human Rights Data Analysis Group (HRDAG) - Avdekker menneskerettighetsbrudd med statistikk

Raftoprisen 2021 tildeles Human Rights Data Analysis Group (HRDAG) for deres omfattende dokumentasjon av brudd på menneskerettighetene. Gjennom bruk av statistikk og data-vitenskap, avdekker de menneskerettighetsbrudd i stor skala og som ellers ville kunne forblitt ukjent. Denne nye tilnærmingen gjør domstoler i stand til å stille overgripere for retten, og gir svar til berørte ofre og deres familier. HRDAG representerer en ny generasjon menneskerettighetsforsvarere som styrker håndhevelsen av menneskerettigheter globalt.

HRDAG arbeider for å plassere et ansvar for brudd på menneskerettighetene. Gjennom solid vitenskapelig analyse og i samarbeid med menneskerettighetsforsvarere på grasrota, fremskaffer HRDAG beviser for tortur, drap, og andre former for maktmisbruk. Bevisene er avgjørende for å kreve ansvarliggjøring og rettferdighet. Systematisk dokumentasjon av menneskerettighetsbrudd avslører omfanget av overgrepene, og er avgjørende for å få slutt på straffefrihet for overgripere, og for å beskytte og styrke modige menneskerettighetsaktivister i frontlinjen.

HRDAGs grundige metoder og analyser sikrer at hvert dødsfall telles, og at et minimum av menneskelig verdighet respekteres.

«Hvert menneske som har blitt myrdet skal bli husket»

(Patrick Ball, Forskningsjef i HRDAG)

HRDAG: Statistikere for menneskerettigheter

HRDAG har i flere tiår utført kvantitative analyser av menneskerettighetskrenkelser globalt. I 1991 opprettet grunnleggeren Patrick Ball databaser for menneskerettighets-grupper i El Salvador. Gjennom å dokumentere omfattende menneskerettighetsbrudd bidro han til at hundre offiserer i det militære gikk av. Siden den gang har Ball og hans kollegaer fortsatt å dokumentere menneskerettighetsbrudd, fra statskoordinert vold og dødsfall i fengsler i Chad, til forsvinninger under borgerkrigen i Sri-Lanka og politidrap i USA. HRDAG består i dag av en liten gruppe dedikerte eksperter i data-vitenskap, programvareutvikling, matematisk og anvendt statistikk og demografi, med base i San Fransisco i USA. HRDAG samarbeider med menneskerettighetsforsvarere, eksperter og organisasjoner over hele verden.

Basert på ideen om at: "sannhet fører til ansvarliggjøring", gir HRDAG grundig dokumentasjon av tortur, tvungne forsvinninger, kidnappinger, krigsforbrytelser og utenomrettslige drap. Data relatert til alvorlige menneskerettighetsbrudd er ofte enten forsvunnet, partiske, eller hentet fra forskjellige kilder og former slik at de ikke er sammenlignbare. Menneskerettighetsforbrytere gjør ofte alt de kan for å skjule sine overgrep for offentligheten, mens ofrene og deres familier søker svar og rettferdighet.

Det banebrytende ved HRDAGs arbeidsmåte er deres evne til å videreutvikle vitenskapelige metoder fra andre fagfelt, som for eksempel matematisk statistikk, maskinlæring, programvareutvikling og data-vitenskap. De anvender disse metodene på menneskerettighetsfeltet for å identifisere voldsmønstre og for å gjøre statistiske beregninger som ikke har vært mulig å utføre med tradisjonelle tilnærminger. Den kvantitative analysens makt blir brukt i rettferdigheten og ansvarliggjøringens tjeneste. Dermed er HRDAG med på å bygge opp solid vitenskapelig dokumentasjon over forbrytelser mot menneskerettighetene. Som HRDAG sier:

«Vi mener at sannheten fører til ansvarliggjøring, og for HRDAG, er det å fremme ansvarliggjøring for brudd på menneskerettighetene vårt høyeste formål»
(HRDAG)

HRDAG sin banebrytende tilnærming har også påvirket måten man arbeider med menneskerettighetsaker globalt. Gjennom forskningsartikler, presentasjoner, opplæring og annen forskningsformidling, utdanner organisasjonen menneskerettighetsforsvarere til å bedre forstå autoriteten som ligger i pålitelige statistiske data og hvordan de kan bruke nye metoder for å fremme sitt menneskerettighetsarbeid.

Alle HRDAG sine prosjekter søker å avdekke menneskerettighetsbrudd gjennom statistikk, alt fra å identifisere mønstre og omfanget av drap, til å avdekke systematiske overgrep. Analysene deres gir et faktagrunnlag for å forbedre samarbeidspartneres arbeid eller styrke saken mot en overgriper. HRDAG leter etter, samler, utarbeider og analyserer data fra forskjellige kilder, slik som individuelle vitnesbyrd, administrative registre, ekshumasjonsrapporter og data fra satellittbilder.

Å stille overgripere til ansvar

HRDAG sin forskning har vært avgjørende for å stille forbrytere til ansvar. De har presentert bevis for sannhetskommisjoner, internasjonale straffedomstoler, menneskerettsorganisasjoner og FN-opppdrag. For eksempel har HRDAG sine forskere gitt ekspertvitnemål i rettsakene mot tidligere president Slobodan Milošević i det tidligere Jugoslavia (2002) og mot general José Efraín Ríos Montt, som ble dømt som øverste ansvarlige for folkemord mot Maya Ixil urbefolkningen og for forbrytelser mot menneskeheten i Guatemala (2013). HRDAG sitt ekspertvitnemål om de svært høye dødstillene blant politiske fanger under styret til tidligere president Hissène Habré i Chad, ble brukt da han ble funnet skyldig i forbrytelser mot menneskeheten i 2016.

I Mexico har HRDAG samarbeidet med Data Cívica og Universidad Iberoamericana for å utvikle et verktøy som bidrar i letingen etter levningene fra ofre for tvangsforsvinninger. Ved å bruke maskinlæringsmetoder som kan identifisere og forutsi steder hvor hemmelige eller skjulte graver kan være lokalisert, har det blitt mulig for familier og myndigheter å identifisere flere tvungne forsvinninger i Mexico og å få synliggjort omfanget. Dette har videre gitt et grunnlag for å sette i gang prosesser for sannhet, rettferdighet og oppreisning. Informasjonen fra HRDAG sitt arbeid har styrket familiers og slektingers kamp for å få svar på hva som skjedde med deres kjære.

HRDAG har nylig satt i gang et prosjekt om politivold i USA. Deres analyser viser at en tredjedel av alle ofre som er myrdet av fremmede, er drept av politiet, noe som indikerer at offentlige statistikker i stor grad underrapporterer politivold. Organisasjonen påpeker at arbeidet med å dokumentere dødsfall er en grunnleggende plikt for alle myndigheter, og dødsfall som er et resultat av myndigheters handlinger, er spesielt viktige å registrere. HRDAG har inngått partnerskap med The Invisible Institute i Chicago. Formålet er at de sammen skal belyse problemet gjennom å utvikle og vedlikeholde en database som skal behandle systematiske data om vold og regelbrudd i Chicago-politiet.

Søkelys på systemisk svikt

Ikke alle menneskerettighetsbrudd utføres med overlegg. Systemisk og institusjonell svikt kan også bidra til at menneskerettigheter brytes. HRDAG bruker statistisk analyse for å oppdage slik svikt, og har eksempelvis undersøkt risikovurderings-verktøyene som dommere i USA brukte i forkant av rettsaker. Disse verktøyene er algoritmebaserte og skal være ”nøytrale”. HRDAG sine analyser har derimot vist at verktøyet gir rasistisk diskriminerende anbefalinger, ettersom dataene som modellene baserer seg på i seg selv inneholder skjevheter. HRDAG avdekket systematisk diskriminering i et verktøy som var ment for å forebygge dette.

Data og statistisk analyse som et grunnlag for menneskerettighetskamp

I en tid med desinformasjon og polarisering, er troverdig informasjon viktigere enn noensinne. Raftoprisen 2021 ønsker å sette søkelys på betydningen av Human Rights Data Analysis Group og andre menneskerettighetsforsvareres arbeid i å søke og holde sannhet som et grunnlag for menneskerettighetskamp og rettferdighet. HRDAG sine innovative metoder og presentasjon av relevant statistikk viser at troverdig informasjon er et viktig grunnlag i forsvaret for menneskerettigheter og rettsikkerhet, og som gjør samfunnet bedre i stand til å anerkjenne og respektere ofre for vold og overgrep.

Anerkjennelsen av HRDAG sitt arbeid er en global appell om å stille overgripere til ansvar og å yte rettferdighet til ofrene og deres kjære. Alle land er ansvarlig for å identifisere menneskerettighetsbrudd og for å hindre systematiske overgrep som truer grunnleggende rettigheter. Å ha pålitelige fakta er avgjørende i kampen mot straffefrihet. Regjeringer, næringsliv, sivilsamfunnet og internasjonale institusjoner må anerkjenne viktigheten av pålitelige data og verifisert kunnskap, og bruke dette for å stille folk til ansvar, beskytte menneskerettigheter og fremme rettferdighet.

Ved å tildele Human Rights Analysis Group Raftoprisen 2021, anerkjenner Raftostiftelsen deres banebrytende metoder og dedikerte engasjement for å oppdage og motarbeide dem som bryter menneskerettighetene gjennom å bidra med pålitelig vitenskapelig dokumentasjon.

Prisen sender også et sterkt signal til dem som krenker menneskerettighetene, både statlige og ikke-statlige aktører: Slike krenkelser skal aldri gå ubemerket hen.

Raftostiftelsen
Bergen, Onsdag 18. august 2021

Raftoprisen deles ut søndag 14. november 2021 kl. 18:00 på Den nationale scene i Bergen, Norge

KILDER

OHCHR om statistikk og menneskerettigheter

<https://www.ohchr.org/Documents/Issues/HRIndicators/StatisticsAndHumanRights.pdf>

Rapport Human Rights Watch

<https://www.hrw.org/world-report/2020>

HRDAG I media

<https://foreignpolicy.com/2012/02/27/the-body-counter/>

<https://www.icij.org/inside-icij/2019/09/counting-the-dead-how-statistics-can-find-unreported-killings/>

<https://psmag.com/social-justice/using-machine-learning-to-hold-human-rights-abusers-accountable>

<https://www.wired.com/2002/03/how-coder-cornered-milosevic/>

[https://news.yahoo.com/death-rate-habre-jails-higher-japanese-pows-trial-205515112.html?guccounter=1,](https://news.yahoo.com/death-rate-habre-jails-higher-japanese-pows-trial-205515112.html?guccounter=1)

HRDAG sine prosjekter

Peru:

<http://www.cverdad.org.pe/ingles/ifinal/index.php>

[https://hrdag.org/wp-content/uploads/2013/02/aaas_peru_5.pdf,](https://hrdag.org/wp-content/uploads/2013/02/aaas_peru_5.pdf)

Sierra Leone:

[http://www.sierra-leone.org/TRCDocuments.html,](http://www.sierra-leone.org/TRCDocuments.html)

Liberia:

[https://www.trcofliberia.org/resources/reports/final/descriptive-statistics-from-statements-to-the-liberian-trc-benetech.pdf,](https://www.trcofliberia.org/resources/reports/final/descriptive-statistics-from-statements-to-the-liberian-trc-benetech.pdf)

<https://www.trcofliberia.org/>

Tidligere Jugoslavia:

[https://www.icty.org/x/cases/slobodan_milosevic/trans/en/020313ED.htm,](https://www.icty.org/x/cases/slobodan_milosevic/trans/en/020313ED.htm)

https://www.icty.org/x/cases/slobodan_milosevic/tdec/en/030225.htm

Guatemala:

<https://www.ijmonitor.org/2013/05/rios-montt-convicted-of-genocide-and-crimes-against-humanity-the-sentence-and-its-aftermath/>

<https://www.ijmonitor.org/2013/04/prosecution-experts-testify-on-psychological-cultural-statistical-and-gender-issues/>

<https://nsarchive2.gwu.edu/NSAEBB/NSAEBB440/>

Tjad:

<https://hrdag.org/content/chad/State-Violence-in-Chad.pdf>

Mexico:

https://datacivica.org/assets/pdf/Fosas_web.pdf

USA:

[https://granta.com/violence-in-blue/,](https://granta.com/violence-in-blue/)

<https://invisible.institute/police-data>

[https://statsandstories.net/society1/risk-assessment-biases,](https://statsandstories.net/society1/risk-assessment-biases)

[https://www.nature.com/articles/s41562-017-](https://www.nature.com/articles/s41562-017-0141.epdf?author_access_token=zp6NdnflZBcbq4u8QE13i9RgN0jAjWel9jnR3ZoTv0OrWCV-5fNRpT89FpEf7bpDfmwoV6oPboJp9g43OZUEZ3Jvuivgqlqr1rjq9C3M62_Ady8s_dGfhXTCFeIUphULML1P)

[0141.epdf?author_access_token=zp6NdnflZBcbq4u8QE13i9RgN0jAjWel9jnR3ZoTv0OrWCV-](https://www.nature.com/articles/s41562-017-0141.epdf?author_access_token=zp6NdnflZBcbq4u8QE13i9RgN0jAjWel9jnR3ZoTv0OrWCV-5fNRpT89FpEf7bpDfmwoV6oPboJp9g43OZUEZ3Jvuivgqlqr1rjq9C3M62_Ady8s_dGfhXTCFeIUphULML1P)

[5fNRpT89FpEf7bpDfmwoV6oPboJp9g43OZUEZ3Jvuivgqlqr1rjq9C3M62_Ady8s_dGfhXTCFeIUphULML1P](https://www.nature.com/articles/s41562-017-0141.epdf?author_access_token=zp6NdnflZBcbq4u8QE13i9RgN0jAjWel9jnR3ZoTv0OrWCV-5fNRpT89FpEf7bpDfmwoV6oPboJp9g43OZUEZ3Jvuivgqlqr1rjq9C3M62_Ady8s_dGfhXTCFeIUphULML1P)

[InKq12GOvNOUKaRw%3D%3D](https://www.nature.com/articles/s41562-017-0141.epdf?author_access_token=zp6NdnflZBcbq4u8QE13i9RgN0jAjWel9jnR3ZoTv0OrWCV-5fNRpT89FpEf7bpDfmwoV6oPboJp9g43OZUEZ3Jvuivgqlqr1rjq9C3M62_Ady8s_dGfhXTCFeIUphULML1P)